

SPRAWOZDANIE
Działu Realizacji Projektów
z wykonania uchwały Nr PR.0007.209.2015 Rady Miasta Ruda Śląska
z dnia 22.10.2015 r. w sprawie przyjęcia
Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus na lata 2015 - 2017.

W załączniku do uchwały Nr PR.0007.209.2015 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 22.10.2015 r. wskazano cel główny Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus (PAL), którym jest „Wzrost aktywności społecznej mieszkańców/nek Osiedla Kaufhaus, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej” oraz cele szczegółowe zmierzające do osiągnięcia celu głównego.

W poniższym sprawozdaniu wskazane zostały zrealizowane działania, prowadzące do realizacji celów szczegółowych. W niniejszym sprawozdaniu zawarto opis merytoryczny podjętych działań.

1. Cel szczegółowy: „**Zwiększenie kompetencji społecznych uczestników/czek PAL**”.
  - 1.1. Wobec wszystkich uczestników/czek PAL i ich rodzin oferowana była praca socjalna świadczona przez pracownice Sekcji Pracowników Socjalnych ds. Realizacji Projektów. Pracownice socjalne wspierały mieszkańców/nki Osiedla poprzez kształtowanie ich umiejętności prawidłowego pełnienia ról społecznych i postaw obywatelskich. Udzielały również poradnictwa specjalistycznego oraz świadczyły pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Prowadzona praca socjalna służyła rozbudzaniu i wspieraniu mieszkank/ńców Osiedla Kaufhaus w dążeniu do poprawy ich statusu materialnego i społecznego. W ramach udziału w Programie Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus podpisano 23 umowy uczestnictwa z osobami dorosłymi i 21 umów uczestnictwa z młodzieżą.
  - 1.2. Dla potrzeb realizacji PAL zatrudniono trzech animatorów lokalnych posiadających doświadczenie i umiejętności niezbędne do pracy ze społecznością lokalną w różnych grupach wiekowych. Animatorzy prowadzili z mieszkańcami/nkami Osiedla cykliczne zajęcia w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych, dążąc przy tym do wspierania, a nie wyręczania uczestników/czki w podejmowanych działaniach. Praca animatora ukierunkowana była na pobudzenie aktywności lokalnej społeczności, wsparcie

merytoryczne inicjatyw uczestników/czek i oferowanie pomocy przy realizacji podjętych działań. Poprzez wypracowanie dialogu z lokalną społecznością zoptymalizowano ofertę zajęć i planowanych wydarzeń. Animatorzy skutecznie zachęcali mieszkańców/nki Kaufhausu do realizacji swoich pomysłów, w tym np. zajęć plastycznych, wspólnych wyjść czy organizacji spotkań okolicznościowych oraz wprowadzali swoje scenariusze zajęć.

1.3. W ramach programu mieszkańcy/nki Kaufhausu wzięli udział w zajęciach warsztatowych z zakresu następujących umiejętności:

- doskonalenia umiejętności personalnych
- kreatywności - twórczego myślenia - rozwiązywania problemów

Zajęcia te to miały na celu uświadomienie potencjału uczestników/czek, nabycie umiejętności skutecznej komunikacji i pozytywnego myślenia. Zajęcia odbywały się w formie pogadanek, prezentacji wizualnych, ćwiczeń i zabaw. Takie urozmaicenie sprawiało, że szkolenia przebiegały sprawnie i cieszyły się dużym zainteresowaniem oraz zaangażowaniem uczestników/czek. Jednym z ciekawszych ćwiczeń dla obu grup okazał się „Pajęczek”, czyli wykonanie grupowego rysunku przy pomocy jednego flamastra z kilkoma przymocowanymi sznurkami w grupach 6 – osobowych. Uczestnicy/czki na dużym arkuszu papieru rysowali dowolną postać. Konieczna była pomysłowość i dobra współpraca, by rysunek dla pozostałych uczestników/czek przedstawiał możliwą do zinterpretowania treść/obraz. Innym ciekawym fragmentem zajęć okazał się rysunek kreatywny, który składał się z elementów tworzonych przez wszystkie osoby kolejno podchodzące do arkusza flipcharta; ze względu na wielkie zróżnicowanie osobowości w grupach rysunek był jedyny, неповtarzalny, skłaniał do myślenia i wywoływał zabawne reakcje. Podczas szkoleń uczestnicy/czki mieli/ły też możliwość przekonać się, jak ograniczenia w podejmowaniu działań, które często widzimy u siebie („KOLCE”) powinny być skutecznie zamieniane na możliwości („RÓŻE”) wykorzystania swojego potencjału.

- motywacji i kształtowania wizerunku

Zajęcia mające na celu zwiększenie poziomu motywacji do osiągnięcia własnych celów zawodowych, osobistych i życiowych. Grupy wykonywały ćwiczenia, które wymagały zaangażowania i jasnego określania przeszkód w realizacji ich celów. Jednym z ćwiczeń motywujących było określanie „Co lubię w sobie”. Na początku uczestnicy/czki sceptycznie podeszli/ły do chwalenia się (w ich mniemaniu), niemniej jednak swobodne podejście niektórych osób zachęciło pozostałych do wskazania swoich mocnych stron, zarówno w aspekcie zewnętrznym jak i wewnętrznym. Zdrowy dystans oraz poczucie humoru pomogły w miłej atmosferze zrealizować cel zajęć. W innym ćwiczeniu uczestnicy/czki mieli/ały za zadanie dokonać analizy swoich aktualnych celów, ocenić, co wpłynęło na brak dotychczasowej realizacji swoich zamierzeń i czego muszą dokonać, by tą sytuację zmienić. Okazało się, że potrzeba rozmowy o marzeniach ułatwiła otwarcie się uczestnikom/czkom i umożliwiła rozmowy dotyczące problemów z dziećmi, bolesnych doświadczeń czy braku wsparcia i zrozumienia ze strony najbliższych, co ściśle wiąże się

z brakiem motywacji do działań i wszelkich zmian. Zdobycie wzajemnego zaufania i dobre samopoczucie we wspólnym towarzystwie to efekt utrwalanych podczas cyklicznych zajęć kompetencji i umiejętności społecznych. Wynikiem stało się, że spełniła się podstawowa, ważna funkcja grupy - wspierająca i opiekuńcza, natomiast tematyka szkolenia uświadomiła uczestnikom/czkom PAL, jak ważne jest pozytywne myślenie o sobie i odpowiednie nastawienie na realizację różnych życiowych celów.

2. Cel szczegółowy: „**Promowanie postaw prospołecznych**”:

2.1. Z inicjatywy młodzieży powstała amatorska liga piłki nożnej Asfalciok Liga Futbol, dla potrzeb której młodzież sama opracowała regulamin rozgrywek i uczestniczyła w systematycznych treningach piłki nożnej z animatorem posiadającym uprawnienia trenerskie. Istotnym wydarzeniem było uroczyste podsumowanie pierwszej ligi, mecz finałowy oraz wręczenie Pucharu Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, medali i statuetek dla najlepszych strzelców oraz nagród dla uczestników. Dodatkowo, narodził się pomysł na utworzenie reprezentacji piłkarskiej Kaufhausu, która w ujednoczonych strojach będzie reprezentować Osiedle, nie tylko podczas wyjazdowych rozgrywek, ale również goszcząc inne drużyny u siebie.

Ponadto, młodzież wzięła udział w innych wydarzeniach promujących współpracę, zdrową rywalizację, działania samopomocowe, wspólne spędzanie czasu wolnego czy zacieśnianie więzi sąsiedzkich, w tym m.in. w biegu z animatorem na ognisko zorganizowane przez uczestników/czki PAL Orzegów, wyjechała na turniej piłki nożnej dzikich drużyn w Wyrach, gdzie zajęła III miejsce, wzięła udział w II Mikołajkowym Turnieju Piłki Nożnej (boisko „Orlik” w Nowym Bytomiu), rozegrała mecz reprezentacja Kaufhausu kontra reprezentacja księży i animatorów, a także w spotkaniu wigilijnym z pozostałymi mieszkańcami/nkami Osiedla Kaufhaus.

2.2. Poza dyskusjami animatorów z młodzieżą nt. profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia i prezentacjami filmów promujących dobre nawyki żywieniowe i higieniczne dorośli mieszkańcy i młodzież z Kaufhausu we współpracy z rudzkiem SANEPID wzięli udział w prelekcji pt. „Dopalacze kradną życie”. Ponadto, zorganizowano spotkanie z lekarzem z Instytutu Onkologii w Gliwicach nt. profilaktyki zapobiegania rakowi szyjki macicy, a uczestniczki PAL w towarzystwie pracownic socjalnych poddały się profilaktycznym badaniom mammograficznym.

W trakcie rozgrywek „Asfalciok Ligi Futbol” we współpracy ze świetlicą Placówki Wsparcia Dziennego w Rudzie Śląskiej przeprowadzona była kampania informacyjna nt. szkodliwości zażywania syntetycznych narkotyków, dzieci ze świetlicy oraz uczestnicząca w PAL młodzież wywiesiła transparent z hasłem „Dopalacze nie stosuj, bo to zdrowie mi rujnuje”. Profilaktyka prozdrowotna prowadzona była również w ramach „Spotkania z ciekawymi osobami”.

2.3. W ramach „Spotkań z ciekawymi osobami” animator zorganizował dla młodzieży spotkanie z panem Bolesławem Pierzakiem, rudzianinem, trzeźwym alkoholikiem, który dopiero w wieku emerytalnym postanowił bardzo aktywnie uprawiać sport rowerowy. Jako

jeden z nielicznych i najstarszy Polak kilkakrotnie objechał Polskę wzdłuż granic lądowych, prowadzi aktywny tryb życia, jeżdżąc na rowerze przez cały rok. Spotkanie to ukazało młodzieży nie tylko walory zdrowego, sportowego życia, ale również zagrożenia związane z nadużywaniem alkoholu i dało żywe świadectwo, jak niezłomna postawa i wiara we własne możliwości potrafi pomóc człowiekowi przezwyciężyć słabości i dokonać rzeczy pozornie niemożliwych.

2.4. Dla mieszkańców/nek Osiedla Kaufhaus zapewniono bogatą ofertę zajęć i spotkań.

Dla dorosłych uczestników/nek PAL zaplanowano stałe zajęcia świetlicowe: we wtorki w godzinach 15.00 - 18.00 i w czwartki w godzinach 11.00 - 14.00. Ponadto, animatorzy w poniedziałki prowadzili dyżur ogrodowy związany z działalnością Naszego Ogrodu Społecznego (12.00 - 14.00), a w środy dyżur dla osób chcących skorzystać z poradnictwa indywidualnego lub pracować z animatorem przy makiecie Osiedla Kaufhaus. W 2015 r. dla uczestników/czek PAL zorganizowano ponad 190 spotkań, w których średnio brało udział 14 osób. Od maja do grudnia uczestnicy/czki PAL brali aktywny udział w cyklicznych zajęciach świetlicowych, spotkaniach okolicznościowych oraz pracach w ramach Naszego Ogrodu Społecznego „Dobro Nadzieja”. W grudniu podczas zajęć Koła Gospodyń Miejskich panie wykonały 480 pierników, a mężczyźni zakisili buraki na barszcz wigilijny, natomiast w ramach zajęć Zrób to sam uczestnicy/czki wykonywali/ły różne przedmioty: m.in. skrzynie i ogrodzenie ogrodu społecznego, ozdobne skrzynki drewniane do przechowywania najrozmaitszych rzeczy, jesienne lampiony ze słoików i liści itp. Ponadto, uczestnicy/czki PAL podjęli szereg działań przygotowujących salę w DH Kaufhaus do spotkania wigilijnego dla wszystkich mieszkańców/nek Kaufhausu, które zainicjował ks. Tomasz Koryciorz. Ostatecznie symboliczny wieczór wigilijny 18 grudnia spotkał się z ogromnym zainteresowaniem mieszkańców/nek Osiedla, bo wzięło w nim udział prawie 200 osób, a specjalnymi gośćmi byli muzycy: Józef Skrzek (organy) i Artur Thomas (fletnia pana), którzy grali kolędy. Wydarzenie to pokazało zgraną współpracę wielu ludzi i instytucji, w tym: uczestników/czek PAL, pracowników MOPS, pracowników Placówki Wsparcia Dziennego, ks. Tomasza Koryciorza i właściciela DH Kaufhaus.

Podczas spotkań z uczestnikami/czkami PAL animatorzy prowadzili dyskusje zawierające elementy samostanowienia i samodzielności lokalnej społeczności. Niewątpliwym sukcesem mieszkańców było zredagowanie listu do Pani Prezydent Miasta Ruda Śląska Grażyny Dziedzic, w którym nadawcy zaproponowali montaż progów zwalniających na ul. Gwardii Ludowej na wysokości boiska i skateparku, aby uniemożliwić szybką jazdę na odcinku, na którym często bawią się dzieci i młodzież. Do listu dołączono niespełna dwieście podpisów mieszkańców/nek Osiedla (10% jego populacji), które zebrali uczestnicy/czki PAL. Reakcja ze strony Prezydent Miasta miło zaskoczyła mieszkańców/nki, ponieważ odpowiedź na pismo zawierała zapewnienie o poruszeniu problemu przez komisję ds. bezpieczeństwa i ruchu drogowego oraz zapewnienie

o zrealizowaniu progów w pierwszym kwartale 2016 r. Tymczasem progi zostały zamontowane już w grudniu.

Zajęcia dla młodzieży – podobnie jak dla dorosłych uczestników/czek PAL – odbywały się cyklicznie dwa razy w tygodniu. We wtorki i w czwartki w godz. 15.00 - 18.00 prowadzone były rozgrywki Asfalcioek Ligi Futbol, a dodatkowo w czwartki młodzież spotykała się z animatorami w świetlicy PAL. W okresie letnim młodzież trenowała na osiedlowym boisku oraz pobliskim „orliku”, natomiast w sezonie zimowym brała udział w rozgrywkach piłki halowej i siatkówki na wynajmowanej sali gimnastycznej w Gimnazjum nr 11 w Nowym Bytomiu. Do aktywności fizycznej zachęcano również pozostałych mieszkańców Kaufhausu, oferując spacer z kijami Nordic Walking, ale niestety oferta w okresie jesienno – zimowym nie znalazła swoich zwolenników.

Dla dziewcząt z Osiedla Kaufhaus animatorka prowadziła zajęcia odpowiadając na zgłaszane potrzeby. Ich tematyka najczęściej skupiała się wokół zajęć tanecznych, podczas których dziewczyny przygotowywały układy taneczne cheerleaderek do przedstawienia podczas ligowych meczy rozgrywanych przez chłopców. Ponadto, podczas zajęć świetlicowych z animatorami młodzież podejmowała udane próby przygotowania prostych potraw, w tym klusek śląskich, zupy żur oraz drobnych przekąsek typu gofry czy spaghetti (tzw. Kolacje Czwartkowe). Nie zabrakło też czasu na dyskusje i rozmowy dyscyplinujące, w tym motywujące młodzieży do kontynuowania nauki w gimnazjum/szkole średniej lub do jej ponownego podjęcia, mając na uwadze swoje przyszłe życie zawodowe.

2.5. Przez cały rok prowadzony był punkt pomocy rzeczowej systematycznie zasilany przez darczyńców. W ciągu roku do świetlicy PAL dostarczono około kilkadziesiąt worków z odzieżą, galanterią i zabawkami, które segregowali i układali uczestnicy/czki PAL. Punkt pomocy rzeczowej udostępniano dwa razy w tygodniu w godzinach trwania zajęć, tj. we wtorki w godz. 15.00 - 18.00 i w czwartki w godz. 11.00 - 14.00. Ponadto, dwie uczestniczki PAL podpisały umowy na wolontariat z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, decydując się na udział w pracach przy wydawaniu żywności w ramach pomocy FEAD - Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Warto nadmienić, że wszyscy/tkie uczestnicy/czki PAL są odbiorcami pomocy FEAD. Przez cały rok działał też punkt pralniczy prowadzony przez animatorów oraz panią zatrudnioną w ramach prac społecznie użytecznych. W 2015 r. wykonano łącznie 457 usług pralniczych dla mieszkańców/nek pozbawionych możliwości samodzielnego wykonania tych czynności.

3. Cel szczegółowy „Dążenie do integracji i pozytywnej zmiany wizerunku społeczności lokalnej Kaufhausu”:

3.1. Wynajęto lokal z przeznaczeniem na:

Świetlicę PAL oraz punkt pomocy rzeczowej i punkt pralniczy. Na początku roku uczestnicy/czki wyszli z inicjatywą odświeżenia świetlicy, w której spotykają się od 2008 r. Zaangażowanie w prace remontowe przeszło najśmielsze oczekiwania animatorów

i pracowników socjalnych. Przez cztery miesiące mieszkańcy remontowali świetlicę. W tym czasie:

- zdrapano starą farbę ze ścian i sufitu,
- skuto trzy betonowe schodki wewnątrz świetlicy (pozostałość po dawnej funkcji świetlicy),
- naprawiono wszystkie pęknięcia w ścianach i suficie i pokryto je gładzią szpachlową,
- z pomocą elektryka z uprawnieniami wymieniono wszystkie lampy,
- wyremontowano korytarz świetlicy,
- umyto i naprawiono okna i rolety.

Duże wsparcie przy remoncie otrzymano ze strony ks. Tomasza Koryciorza, który od darczyńców pozyskał farby, drabinę, lampy, narzędzia. Ponadto, farbę ufundowała również właścicielka firmy TIC z Rudy Śląskiej - Chebzia. Najistotniejszym jednak wkładem była praca samych uczestników/czek PAL, która pozytywnie wpłynęła na ich wzajemne relacje, była doskonałą okazją do częstszych spotkań i co najważniejsze przekonała o skuteczności zespołowego działania. W uroczystym otwarciu „nowej” świetlicy w dniu 30 kwietnia wzięli udział uczestnicy/czki PAL, młodzież z Osiedla, seniorki/zy, ks. Tomasz, darczyńcy, właściciel DH Kaufhaus, proboszcz nowobytomskiej parafii oraz dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i wychowankowie Placówki Wsparcia Dziennego - Świetlicy Socjoterapeutycznej „Dziupla”, którzy przygotowali też program artystyczny.

Kontynuowano również wynajem dwóch pomieszczeń biurowych dla 4 pracowników socjalnych. Łączna powierzchnia pomieszczeń wynajętych w budynku przy ul. Niedurnego 107 wynosi 135 m².

- 3.2. W czerwcu 2015 r. Urząd Miasta Ruda Śląska nawiązał współpracę z fundacją Green Cross Poland, w efekcie której podjęto decyzję o utworzeniu pierwszego w Polsce ogrodu społecznego z lokalizacją na Kaufhausie. W tym celu stworzono wizualizację ogrodu i przyjęto założenia merytoryczne. Niestety, mieszkańcy/nki Osiedla od początku wyrażali swoje obawy o lokalizację ogrodu przy skrzyżowaniu ulic Dobrej Nadziei i Gwardii Ludowej, pozbawioną dostępu do bieżącej wody i całkowicie wystawioną na działanie światła słonecznego. Poza tym wyrażali przekonanie o braku poczucia odpowiedzialności za ogród przez pozostałych/te mieszkańców/nki i duże prawdopodobieństwo wandalizmu. Dnia 16 lipca na Osiedlu Kaufhaus zainaugurowano utworzenie ogrodu społecznego. Mieszkańcy/nki Osiedla ustawili około 50 skrzynek z ziemią i zasadzili kwiaty oraz zioła i warzywa. Upalne lato i brak jakiegokolwiek zacienienia ogrodu nie sprzyjały uprawom, jednak dzięki poświęceniu uczestników/czek PAL, którzy podlewali rośliny wczesnym rankiem i wieczorem (wodą przynieszoną kilkaset metrów z własnych domów), rośliny przetrwały wysokie temperatury w pierwszym miesiącu istnienia ogrodu. Poza pracami ogrodowymi animatorzy realizowali zajęcia merytoryczne z uczestnikami/czkami PAL według konspektów przygotowanych przez fundację; wykonanie poszczególnych zadań było premiowane pakietami nowych roślin, narzędzi ogrodowych i elementów małej

architektury. Z inicjatywy uczestników/czek PAL pojawił się pomysł wykonania płotu, ponieważ ogród nie miał żadnych granic. Mieszkańcy/nki i animatorzy rekomendowali wykonanie stabilnego ogrodzenia z paneli ocynkowanych, jednak ze strony fundacji pojawiła się informacja o sfinansowaniu ogrodzenia z paneli drewnianych. We wrześniu i październiku dużym nakładem pracy uczestników/czek PAL i animatorów ustawiono ogrodzenie o łącznej długości 70 m, ponadto w każdym z rogów ogrodu wstawiono skrzynie (łącznie 4) wykonane z czterech europalet połączonych śrubami i wyłożonych agrowłókniną. Ze skrzyń zrobiono kompostownik i donice na krzewy. Ponadto wstawiono do ziemi dwie beczki na deszczówkę, a uczestnicy/czki PAL pomalowali wszystkie skrzynki lakierobecją - zabezpieczając je przed zimą. Mimo dużego zaangażowania społeczności Kaufhausu, a szczególnie uczestników/czeki PAL w prace ogrodowe i udział w poniedziałkowych dyżurach ogrodowych, nie udało się ochronić go przed wandalami. Pod koniec 2015 r. nieznani sprawcy kilkakrotnie niszczyli ogród, łamiąc praktycznie całe ogrodzenie. Wobec powyższego pojawiła się propozycja przeniesienia ogrodu społecznego na Niedurnego 107 jako teren przylegający do świetlicy, ogrodzony i zamykany.

- 3.3. Z uwagi na fakt, że w 2015 r. realizator projektu - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - nie dysponował jeszcze środkami na realizację projektu, w tym organizację wyjazdów integracyjno – edukacyjnych, dokonano przesunięcia działań na rok przyszły. Mimo to jednak uczestnicy/czki PAL Kaufhaus wielokrotnie spotykali się z uczestnikami/czkami PAL Orzegów, co sprzyjało dalszej integracji. Ponadto, w lipcu uczestnicy/czki PAL wzięli udział w organizowanej przez stowarzyszenie św. Filipa Nereusza i ks. Tomasza Koryciorza (inicjatywa duszpasterska „Światło w familoku”) autobusowej pielgrzymce na Jasną Górę, gdzie pieszo dotarła młodzież i dzieci z Kaufhausu.
- 3.4. Uczestnicy/czki PAL mieli/ały okazję zobaczyć zbiory w Galerii „Barwy Śląska” w Rudzie Śląskiej - Halembie, w której jej właściciel - Stanisław Trefoń - od wielu lat gromadzi dzieła sztuki intuicyjnej polskich malarzy - amatorów. Kolekcja obrazów pana Trefonia jest największą tego typu w Polsce. Ponadto, reprezentacja uczestników/czek obu PAL na zaproszenie tuż. Ośrodka brała udział w obchodach Dnia Pracownika Socjalnego w Miejskim Centrum Kultury, a w miesiącach letnich uczestnicy/czki PAL mieli/ały okazję zwiedzić zabytkowy budynek Domu Handlowego Kaufhaus, po którym osobiście oprowadzał ich właściciel. Przez cały rok animatorzy starali się na bieżąco informować mieszkańców/nki o wydarzeniach kulturalnych w mieście i dzielnicy oraz regionie, szczególnie o bezpłatnych lub o wyjątkowej wartości artystycznej. Młodzież w ramach swojej aktywności fizycznej i ciekawości poznawczej wraz z animatorem pobiegła do Galerii „Barwy Śląska” Stanisława Trefonia oraz do Muzeum Miejskiego w dzielnicy Ruda na wykład dotyczący historii piłki nożnej na Śląsku i w Rudzie Śląskiej. Ponadto, młodzież odwiedziła niedawno otwarte Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach,
- 3.5. Zarówno w świetlicy, jak i jej okolicach, w Punkcie Pomocy Rzeczowej i Naszym Ogrodzie Społecznym „Dobro Nadzieja” uczestnicy/czki PAL przez cały rok prowadzili prace

porządkowe. Z uwagi na częste zaśmiecanie terenu przy świetlicy (głównie przez klientów całodobowego sklepu z alkoholem) uczestnicy/czki PAL przekonali właściciela pomieszczeń o naprawie płotu otaczającego świetlicę i zamknięcie terenu wokół świetlicy.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Słupsku
mgr Krystian Morys
(1)

